

**TELEKOMÜNİKASYON
SEKTÖRÜNDE DÜZENLEMELERE
YÖNELİK GELİŞMELER BÜLTENİ**

**Sektörel Araştırma ve Stratejiler
Dairesi Başkanlığı**

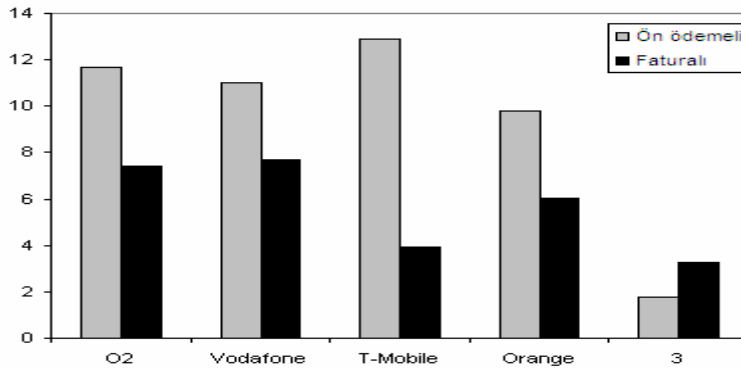
**SUBAT 2009
SAYI-14**

İşletmeciler Ön ödemeli Tarifelere Geçişleri Önlemek İstiyor

2008 üçüncü çeyrek sonu itibariyle İngiltere mobil pazarının yaklaşık %62'si ön ödemeli abonelerden oluşmaktadır. **Virgin**'in de dahil olduğu **T-Mobile**'in, abonelerinin %24'ü faturalıdır. En iyi abone yüzdesine sahip işletmeci, %65'lik faturalı abone payına sahip olan **3**'tür. Söz konusu abone oranları genel olarak gelişme eğiliminde olmasına rağmen, müşterilerin güvenlerinin azalması durumunda, ihtiyatlı kullanıcıların tekrar ön ödemeli aboneliklere dönebilme ihtimali bulunmaktadır. Yeni bir telefon promosyonu ve düşük faturalar, çalkantılı ekonomik dönemde ayakta durmak isteyen işletmecilerin abone kazanabilecekleri cazip yöntemlerdir. Rekabetçi ortamda ARPU miktarı önem kazanırken, ön ödemeli abone oranının artması daha düşük ARPU anlamına gelmektedir.

Şekil; İngiltere mobil işletmecilerin ön ödemeli/faturalı abone sayıları, (milyon)

Vodafone ve O2, Çok İstenen 900mhz Spektrumunu Elinde Bulunduruyor.

Digital Britain, 29 Ocak 2009'da yayınladığı raporunda; işletmecilerin, serbest spektrum ticaretinin, düzenleyici otorite tarafından dağıtılarak satılmasına göre daha yararlı olduğu konusunda mutabık olduklarını, ancak şimdiye kadar bir çözüm üzerinde anlaşamadıklarını belirtmektedir. Hükümetin İngiltere'deki işletmecileri bir araya

getirmeyi talep ettiği ve yine h k metin yardımıyla sektör paydaşlarına bir  z m oluşturmak istediği ifade edilmiştir. İşletmecilere, Ofcom'un makul bulacağı bir  z m üzerinde anlaşmaları için 2 ay süre verilmiştir, anlaşamamaları halinde işletmeciler spektrumu terk etmek zorunda kalacaktır.

Ofcom'un mobil genişbant kullanımı için tahsis edilen 2.6GHz spektrumunu açık artırma ile satmak istemesi durumu daha karmaşık hale getirmektedir. T-Mobile ve O2, Ofcom'un 900MHz ve 1800MHz frekans bandındaki serbestleşmenin tamamlanmadan 2.6GHz spektrumunu açık artırmaya sunmasının tartışmalı olduğunu ifade etmektedir. İşletmeciler, şu anda kullandıkları spektrumda 3G hizmeti sunmalarına izin verilmesi durumunda, açık artırmada ne kadar fiyat artıracaklarına yönelik bilgi sahibi olabileceklerini ifade etmiştir.

Tablo; İşletmecilerin kullandığı spektrumlar

Spektrum	İşletmeciler
900MHz	Vodafone ve O2
1800MHz	T-Mobile ve Orange
2.1GHz	Vodafone, O2, T-Mobile, Orange ve 3

Bu konu işletmeciler tarafından temyiz mahkemesine götürülmüş ancak mahkemenin kararı işletmeciler aleyhine olmuştur. Konunun yüksek mahkemeye taşınma ihtimali ortaya çıkmıştır. 2012'de nüfusa göre genişbant penetrasyonunun %100'e ulaşılmasının hedeflendiği İngiltere'de mobil genişbant önemli bir unsur olacaktır, ancak 900MHz spektrumunda problem  z lene kadar 900MHz ve 1800MHz spektrumlarının serbestleşmesi gecikecektir ve dolayısıyla 2.6 GHz spektrumunun tahsisinin gecikmesi beklenmektedir.

BT, Mobil Pazara Girmek İstiyor

İngiltere'nin yerleşik işletmecisi BT'nin, mobil şebeke işletmecileri **T-Mobile** ve **3** ile olası ortaklık durumu hakkında temasta bulunduğu ve mobil pazara dönebileceği ifade

edilmiştir. BT, mobil pazardan 2001 yılında ayrılırken şirketin mobil kısmını oluşturan Cellnet'in borcu 30 milyar Sterlini (41.4 \$) bulmuştu.

BT, Avrupa'daki yerleşik işletmeciler arasında mobil pazarda yer almayan tek işletmecidir. Bu durum şirket içerisinde bir eksiklik olarak görülürken, sabitten mobile geçiş süreci de şirkette endişe uyandırmaktadır. Diğer yerleşik işletmeciler de sabit hat şebekelerinde ses trafiğinin ve abone sayılarının düşmesinden zarar görmektedir. Ancak bu durumu mobil pazardaki büyümeyle dengelemektedir. BT ise her iki pazarda da pazar payı kaybetmektedir.

Söz konusu girişime yönelik kesin planlar henüz açık değildir, ancak projenin, genişbant hizmetlerin mobil cihazlara taşınması fırsatını mali avantaja dönüştürmek üzerine odaklandığından söz edilmektedir. Bu konuda ortak olarak T-Mobile ve 3'ün seçilmesi, 3G mobil genişbant pazarına güçlü girilmek istendiği şeklinde anlaşılmaktadır. Bu iki mobil işletmeci; daha önce İngiltere'nin en büyük 3G şebekesi olarak tanıtılan ve 3G şebeke kaynaklarının birleştirilmesi amacına yönelik ortak bir girişim gerçekleştirmişti.

Bu proje BT'nin, Cellnet'in ayrılmasından bu yana mobil sektöre girmek için ilk girişimi değildir ve şirket, başarısız *BT Fusion* projesinden sonra mobil ses pazarına girmek için ihtiyatlı davranmaktadır. *BT Fusion*, Vodafone şebekesi üzerinden mobil hizmetler şeklinde sunulmuş ancak abonenin alanda bulunduğu sürece evlerin WiFi ağlarını kullanan düşük maliyetli VoIP hizmeti şekline dönüşmüştür. İki yılın sonunda sadece 45,000 abone sayısında kalan bu hizmet kaldırılmıştır.

BT hissedarlarının, şirketin büyüyen mobil pazardan yoksun olarak devam etmesinden rahatsız oldukları ifade edilirken, başarısızlıkla sonuçlanabilecek yüksek maliyetli girişimlere karşı da ihtiyatlı yaklaştıkları ve etkili bir BT mobil genişbant girişimi için incelemede bulunacakları belirtilmektedir.

ARCEP Yeni 3G Lisansının Bölünmesine Karar Verdi.

ARCEP'in mevcut dördüncü 3G lisansının 5MHz'lik üç parçaya bölünmesini öngören düzenlemesi Fransa Başbakanı tarafından açıklandı. Daha önce söz konusu frekansın bir bütün olarak yeni bir işletmeciye tahsis edilmesi planlanıyordu. Yeni düzenlemeye göre üçe bölünen frekansın bir bölümünün yeni bir işletmeciye tahsis edilmesi öngörülmektedir ancak mevcut üç mobil işletmeci kalan iki frekans için teklif verebilecektir. Mevcut üç işletmeci için sadece iki frekans bulunmasının gelecekte problemlere yol açabileceği değerlendirilmektedir.

Şubat 2009'da başlayacak ihale sürecinin Haziran 2009'a kadar tamamlanması hedeflenmektedir. Şu ana kadar alternatif işletmeci Iliad'ın 4. mobil işletmeci olarak ihaleye ilgi gösteren tek aday olduğu bildirilmektedir. Aynı işletmeci, 2007 yılındaki 3G frekans ihalesine katılan tek işletmeci olmuş ancak teknik nedenlerle teklifi reddedilmiştir. İhaleyi kazanması halinde Iliad dördüncü ulusal mobil işletmeci olarak 18 ay içinde 1 milyar Avro bedelle şebekesini kurup işletmeye başlayacağını bildirmiştir.

Fransa'da faaliyet gösteren mevcut üç mobil işletmeci (Orange, SFR ve Bouygues), Iliad'ın yeni bir rakip olarak pazara girmesi ihtimalinden duydukları memnuniyetsizliği gizlememektedir. Bougues Telecom CEO'su, Iliad'ın önerdiği 1 Milyar Avroluk yatırımının mevcut işletmecilerin altyapısını paylaşmaması halinde yetersiz kalacağını ifade etmiştir. Hatırlanacağı üzere ARCEP geçtiğimiz yılın Aralık ayında 3G şebeke paylaşımı ile ilgili bir düzenlemeyi yürürlüğe sokmuş bulunmaktadır.

Üç mevcut işletmecinin ve sadece iki frekansın bulunduğu göz önüne alındığında, 3G hizmetlerini devreye sokmakta geç kalan küçük işletmeci Bouygues'in mevcut iki frekanstan birine talip olmama ihtimali ağırlık kazanmaktadır. Öte yandan gelecekte 3G

hizmetleri için büyüme ihtimalinin önünün kapanmasının; Bouygues'in pazardaki nispeten zayıf pozisyonundan sıyrılmasını zora sokacağı değerlendirilmektedir.

Fransa Mobil Pazarında Yapılan Düzenlemelerin Ardından Sanal Mobil İşletmecilerin Etkisi Artıyor

11 Ocak 2009 itibariyle Fransa pazarında faaliyete başlayan Hollanda yerleşik işletmecisi KPN'nin sanal mobil işletmeci iştiraki Simyo, Bouygues Telecom'un şebekesi üzerinden hizmet vermektedir.

Ön ödemeli pazarda düşük tarife kullanıcılarını hedefleyen şirket, sabit ve mobil aramaların dakikası için 0.19 Avro fiyat belirlemiştir. Ülkenin 3 mobil işletmecisi (Orange, SFR, Bouygues) benzer hizmetleri dakikası 0.50 ve 0.55 Avro arasında değişen fiyatlardan sunmaktadır. Diğer sanal mobil işletmecilerin tarifelerinin de 0.27 ile 0.39 Avro arasında değiştiği göz önüne alındığında Simyo'nun tarifelerinin iddialı olduğu anlaşılmaktadır.

2008 yılının Eylül ayı itibariyle Fransa'da bulunan 55 milyon mobil abonenin sadece 2.6 milyonu sanal mobil işletmecilerden hizmet almaktadır. Ekim 2008 tarihinde ARCEP mobil şebeke işletmecilerini mobil sonlandırma ücretlerinde %30'luk bir kesinti yapmaya zorlamış, böylece Simyo gibi sanal mobil işletmecilerin daha düşük maliyetlerle rekabetçi fiyatlar sunmalarını hedeflemiştir. Bunun sonucunda oluşan sanal mobil işletmeci baskısıyla mobil şebeke işletmecileri özellikle ön ödemeli abone sayılarında düşüşler yaşamıştır. Sanal mobil işletmecilerin katkı yaptığı rekabet seviyesi sonucunda Fransa'da abone sayılarında büyüme gerçekleşmesi beklenmektedir.

Yerel Ağın Paylaşımaya Açılması ve Fiber Optik Şebekeler

Almanya yerleşik işletmecisi Deutsche Telecom (DT) rakiplerine son mil erişimi sağlayan YAPA konusunda düzenleyici kurum BNetzA'ya YAPA fiyatlarının yükselmesi için talepte bulunmuştur. 2009 Mart ayı sonunda sona erecek olan mevcut 10.5 avro'luk ücretin %23 artış ile 12,9 avro'ya çıkarılması istenmektedir. Önceki sene arabağlantı ücreti hususunda da DT'nin %10'luk artış talebine karşın BNetzA sadece %4,4'lük artış yapmıştır. YAPA fiyatları konusunda da benzer bir uygulamanın gerçekleştirilmesi beklenmektedir.

DT'nin talebinin, 2008 yılı üçüncü çeyrekte paket tarifeleri ile telafi etmeye çalışmasına rağmen sabit hat ve genişbant perakende pazarlarındaki gelirinin %6 azalması nedeniyle gerçekleştiği düşünülmektedir. DT'nin sabit hat pazarındaki payı 2006 yılı sonunda %87 iken 2007 yılı sonunda %81.5'e inmiştir. Bu azalışta kendi şebekesi olan işletmelerdeki artışın payı da olmakla birlikte, asıl kayma YAPA yoluyla faaliyet gösteren işletmecilere doğru olmuştur. Genişbant pazarında da YAPA yoluyla faaliyet gösteren işletmecilerin önemli bir payı bulunmaktadır. 2008 yılı üçüncü çeyrekte DT'nin genişbant payı %45.6 iken, YAPA işletmecileri %34 ile ikinci en yüksek orana sahiptir.

Aynı zamanda yerleşik operatör DT tarafından yeni ve yüksek hızlı şebekelere yapılan yatırımlar da YAPA fiyatlarının yükselmesinde bir diğer sebep olarak gösterilmektedir. DT bu yatırımlar için rakipleri ile işbirliği yoluna gitmeyi tercih etmektedir. Fakat Telefonica Deutschland ve E-Plus gibi rakiplerinin DT'den daha hızlı ve ucuz şebeke kuracağını iddia etmesi yüzünden bu konuda da baskı hissetmektedir.

Mobil Sonlandırma Ücretleri

Avrupa Komisyonu mobil sonlandırma ücretleri (MTR) ile ilgili ücretleri maliyet bazlı ücretlendirme seviyesine indirme eğilimindedir. Fakat Alman mobil operatörler çoğunlukla bu ücretlerin arttırılması yönünde BNetzA'yı ikna etmeye çalışmaktadır. O2, T-Mobile ve Vodafone bu ücretlerin arttırılması talebinde bulunmakta iken sadece E-Plus azaltılması yönünde talepte bulunmuştur.

Mobil sonlandırma ücretlerinde daha az pazar payı olan şirketler büyük şebekelere doğru daha fazla arama sonlandıracağı için MTR'lerin eşit olması durumunda gelirlerinden çok daha fazlasını diğer operatörlere ödemek durumunda kalmaktadır. Bu yüzden pazar payına göre MTR'lerde farklılık uygulanarak bu konu dengede tutulmaya çalışılmaktadır.

BNetzA'nın MTR ücretlerini bu ay içinde belirlemesi beklenmektedir. Düzenleyici kurumun mobil operatörlerin talepleri doğrultusunda ücretleri yüksek belirlemesi, Avrupa Komisyonu ile sorun oluşmasına sebep olabilecektir.

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Tüketici Araştırması Yayımlandı.

İrlanda genelinde 15-74 yaşları arasında 1002 tüketici ile yüz yüze görüşme yöntemi ile yapılan anket çalışması ile gerçekleştirilen 2008 4 üncü çeyreğine ilişkin tüketici araştırması sonuçları açıklandı. Yayımlanan raporda yer alan hususlar aşağıda özetlenmektedir:

- Her on kişiden dokuzunun bir mobil telefona sahip olması mobil hizmetlerin hemen hemen her yere yayıldığını göstermektedir. Sabit telefon aboneliği ise son iki yıldır durağan görünmektedir.

- Sabit hatlardaki pazar paylarına bakıldığında Eircom en önemli sağlayıcı konumundadır. Pazar paylarına göre, diğer sağlayıcılar arasında belirgin bir artış gözlenmemektedir.
- Son 12 ay içerisinde her sekiz sabit hat kullanıcılarından biri bir şikayette bulunmuş ve bunların yaklaşık yarısı şikayetlerine ilişkin tatmin edici sonuçlar elde etmişlerdir.
- Mobil kullanıcılarda ön ödemeli abonelik oranında bir artış yaşanmıştır. Her beş kullanıcıdan dördü ön ödemeli müşteri konumuna gelmiştir.
- Mobil kullanıcıların çoğu tek bir cep telefonu cihazı (% 90'ı) ve tek bir aktif SIM kartına (%88'i) sahip olduklarını belirtmişlerdir.
- Mobil telefon aylık ödemelerindeki düşüş devam etmektedir.
- Son 12 ay içerisinde mobil hat kullanıcılarının onda birinden azı bir şikayette bulunmuşlar ve bunların yaklaşık üçte ikisi şikayetleri neticesinde tatmin edici sonuçlar elde etmişlerdir.
- Mobil kullanıcıların % 43'ü cep telefonlarını kısa mesajdan çok konuşma için kullandıklarını % 25'i ise konuşma ve kısa mesaj hizmetlerinden eşit miktarda yararlandıklarını belirtmişlerdir.
- Kullanıcıların AB'nin dolaşım hizmetine yönelik düzenlemeleri hakkında fazla bilgileri bulunmadığı görülmektedir.
- Bilgisayar sahipliliği oranı az oranda artmıştır. % 64'e ulaşan internet erişimindeki artış oranı daha fazla dikkat çekmektedir.
- İnternet kullanımında en önemli faktörler olarak hız ve ardından güvenlik daha sonra da maliyet sıralanmaktadır. Ancak genişbant kullanıcılarının yarısının abonelik sözleşmelerindeki hız hakkında fikri bulunmamaktadır.
- Kullanıcıların yarıdan fazlası İSS olarak Eircom'u tercih etmekte, diğer İSS'lerdeki artış da göze çarpmaktadır. Son 12 ay içerisinde her sekiz internet kullanıcılarından biri bir şikayette bulunmuş ve bunların yarıdan fazlası şikayetlerine ilişkin tatmin edici sonuçlar elde etmişlerdir.

- Kullanıcıların hemen hemen yarısı (% 44'ü) VoIP hakkında bilgi sahibi olduğunu ve bunların üçte biri, çoğunluğu son 12 ay içerisinde olmak üzere, bu hizmetten yararlandığını belirtmişlerdir.
- Televizyon sahipliğinin çok yaygın olduğu ve hane başına ortalama iki televizyon düştüğü görülmektedir. Kullanıcıların beşte dördü standart tanımlı televizyona, % 37'si de yüksek tanımlı televizyona sahiptirler. Her beş kullanıcıdan birinde görüntü kayıt cihazı bulunmaktadır. Televizyon yayınlarına çoğunlukla uydudan daha sonra kablodan ve en son olarak da karasal vericilerden ulaşılmaktadır.
- Kablo TV kullanıcılarının yarısı sayısal yayın, dörtte biri ise analog yayın aldıklarını belirtmişlerdir. Ancak analogdan sayısala geçişin 2012'de gerçekleşeceğini bilenlerin oranı üçte bir olmuştur.
- Kullanıcıların dörtte birinden fazlasının birleşik paket hizmetlere abone oldukları görülmektedir. En yaygın paketin telefon ve internet hizmetlerini birleştiren paket olduğu gözlenmektedir.
- Mobil telefonlar en çok tercih edilen iletişim araçlarıdır, kullanıcıların yarıdan fazlası onsuz yaşayamayacaklarını ifade etmişlerdir. Kullanıcıların beşte biri televizyonsuz, sekizde biri sabit telefonsuz ve onda biri de internetsiz yaşayamayacaklarını belirtmişlerdir.
- Genel olarak büyük bir çoğunluk, mobil telefonlar, internet, televizyon ve oyun konsolları gibi teknolojilerin yaşam kalitelerini iyileştirdiğini düşünmektedir.

Eircom Varlıklarının Ekonomik Ömrü

İrlanda elektronik haberleşme sektörünü düzenlemekle görevli ComReg aynı zamanda sabit hat telekomünikasyon işletmecisinin varlıklarının ömürlerini düzenlemeler açısından belirlemekle de görevlidir.

Sabit telekomünikasyon hizmetlerinin sunumu belirli bir yatırımın ülke geneline yayılmasını gerektirmektedir. Bu varlıkların şirketin muhasebe defterlerine kayıtları yapılırken, kurulan varlığın niteliğine uygun biçimde faydalı ekonomik ömrüne ilişkin bir karar verilmesi gerekmektedir. İlgili değer kaybının hesaplanması ve kullanılması

düzenlenen tüm toptan satış fiyatları ile ilintilidir. Sonuçta bu toptan satış ücretleri, Eircom ve diğer işletmecilerin uyguladığı perakende fiyatlar aracılığıyla son kullanıcılara yansıtılmaktadır.

Comreg Eircom'un sabit varlıklarının ekonomik ömürlerinin, önceki gözden geçirmeden sonra geçen uzun zaman, son on yılda sektörde meydana gelen önemli gelişmeler, varlıklar ile ilgili mevcut sürelerin diğer üye ülkeler ile kıyaslandığında uygun olmayan farklılıklar seğilemesi gibi çeşitli nedenlerle tekrar gözden geçirilmesi için bir çalışma başlatmıştır.

ComReg bu çalışmasında, "RGL Forensics" isimli danışmanlık firmasından yardım almış, Eircom'un sabit varlık kayıtlarını incelemiş, İrlanda'daki telekomünikasyon işletmecileri ve Avrupa'daki diğer ulusal düzenleyici kurumlar ile görüş alışverişinde bulunmuş ve kendi araştırma ve detaylı analizleri ile gözden geçirme sürecini yürütmüştür.

Daha önceki gözden geçirme çalışması 1999 yılında gerçekleştirilmiş ve sadece işletmecilerin muhasebe kayıtlarındaki değerlendirmeler dikkate alınmıştır.

Gözden geçirme çalışmasına ilişkin ilk değerlendirmelere göre düzenleyici varlık ömür uzunluklarında bazı değişikliklerin yapılması gerekmektedir. Değişiklik yapılması öngörülen ana varlık tipleri ve önerilen değişiklikler aşağıdaki tabloda özetlenmektedir:

Varlık Türü	Mevcut Varlık Ömrü	Önerilen Varlık Ömrü
Kanallar, cadde ve sokak dolapları	20 yıl	40 yıl
Direkler	15 yıl	30 yıl
Yer altı kabloları ve fiberi	14 yıl	20 yıl
Havai kablolar ve fiber	8-10 yıl	15 yıl

Toptan Seviyede Mobil Erişim Ve Çağrı Başlatma Piyasalarıyla İlgili Pazar Analizleri Sonuçlandırıldı

13 Şubat 2008 tarihinde İtalya Düzenleyici Kurumu (AGCOM) toptan Seviyede mobil telekomünikasyon hizmetleri kapsamında mobil erişim ve çağrı başlatma piyasalarına ilişkin nihai kararını açıkladı. Hali hazırda AB Komisyonu söz konusu karara ilişkin herhangi bir açıklamada bulunmamıştır.

AGCOM tarafından yapılan açıklamada ilgili piyasaların 3 kriter (three criteria) testine tabi tutulduğu ve bunun sonucunda söz konusu piyasalarda düzenleme gereksinimi bulunmadığı sonucuna ulaşıldığı ifade edilmektedir (AGCOM daha önce Ocak 2006 tarihinde yaptığı piyasa analizinde de ilgili piyasalarda öncül düzenleme yapılmasına gerek olmadığına karar vermiştir.). 3 kriter testi ise; ilgili piyasada yüksek ve geçici olmayan giriş engellerinin ve etkin rekabet koşullarının gelişmesine engel olabilecek unsurların bulunup bulunmadığının tespitiyle rekabet hukukunun (ardıl bağlamda) uygulanmasının (rekabetin sağlanmasında) kendi başına yeterli olup olmayacağı unsurlarının belirlenmesinden oluşmaktadır. Söz konusu testin uygulanması sonucu AGCOM ilgili piyasalarda etkin rekabetin gelişmesine engel olacak bir unsurun bulunmadığı tespitini yapmıştır. Karara tesir eden önemli bir gelişme olarak da Nisan 2008 tarihinde tüm mobil operatörlerin ondan fazla sanal mobil işletmeciyile erişim hizmeti anlaşması imzalaması gösterilmiştir. AGCOM çok sayıda sanal mobil operatörlerin de faaliyete başlamasıyla birlikte ilgili piyasada perakende düzeyde rekabet seviyesinin daha da artacağı beklenmektedir.

AGCOM Bazı Operatörlere Numara Taşınabilirliği, Hizmet Kalitesi Ve Özel Tarifeli Hizmetler Konularında Ceza Uygulamasına Gitti

AGCOM 24 Şubat 2009 tarihinde Vodafone, Telecom Italia, Opitel, BT Italia Eutelia operatörlerine numara taşınabilirliği, hizmet kalitesi ve özel tarifeli hizmetler konularında

mevzuata aykırı eylemlerde buldukları gerekçesiyle cezai işlemde bulunmuştur. Aşağıda bu cezaların detaylı dökümü verilmektedir.

İşletmeci	Cezai İşlem
Vodafone	1,68 milyon Avro (Numara taşınabilirliği hususunda) <ul style="list-style-type: none">• 1,44 milyon Avro, numara taşınması işlemini zorlaştırıcı faaliyet nedeniyle,• 240 bin Avro, toptan seviyede faaliyet gösteren birimin elde ettiği bilgilerin perakende seviyedeki birim tarafından kullanılması nedeniyle, uygulanmıştır.
Telecom Italia	536 bin Avro (Hizmet kalitesi ve özel tarifeli hizmetler hususlarında) <ul style="list-style-type: none">• 240 bin Avro, toptan seviyede faaliyet gösteren birimin elde ettiği bilgilerin perakende seviyedeki birim tarafından kullanılması nedeniyle,• 180 bin Avro, son kullanıcılara istenmeyen özel tarife paketlerinin uygulanması nedeniyle,• 116 bin Avro, evrensel hizmet kapsamında belirlenen hizmet kalitesi seviyelerinin altında kalınması nedeniyle, uygulanmıştır.
Opitel	348 bin Avro (Numara taşınabilirliği hususunda)
BT Italia Eutelia	120 bin Avro (Özel tarifeli hizmetler hususunda)

AGCOM tarafından halen söz konusu kararlara ilişkin detaylı bir açıklama yapılmamıştır.

İtalya Rekabet Kurumu Telekomünikasyon Piyasasında Faaliyet Gösteren Bazı Operatörlere Ceza Verdi

Ocak 2009 tarihinde İtalya Rekabet Kurumu (AGCM) Telecom Italia Mobile (TIM) ve Vodafone işletmecilerine tüketici haklarını ihlal ettikleri gerekçesiyle cezai işlem uyguladı. Söz konusu eylemler ön ödemeli hizmetlerin tarifelerini tüketiciyi tam olarak bildirmeden artırma ve yine mobil data hizmetleriyle ilgili tüketiciyi net bir şekilde bilgilendirmeme hususlarını kapsamaktadır.

Eylül ve Ekim 2008 tarihlerinde TIM ve Vodafone ön ödemeli hizmetlerdeki tarifelerini artırmış ve bununla ilgili olarak abonelerini SMS yoluyla bilgilendirmişlerdir. Ancak

AGCM'ye göre söz konusu SMS'lerin içerikleri tüketiciyi açık bir şekilde bilgilendirmemiş ve bazı karmaşalara yol açmıştır. Örneğin yeni tarifelerle ilgili detaylı bir bilgilendirme yapılmamış ve numara taşınabilirliği hususlarında detaylı düzenlemelere (kullanılmayan ön ödemeli kredinin aktarılması gibi) yer verilmemiştir. Bu kapsamda AGCM 22 Ocak 2009 tarihinde, TIM ve Vodafone şirketlerine mevzuat kapsamında en yüksek ceza olan 500'er bin Avroluk ceza vermiştir. Telekom Italia söz konusu kararı yargıya götürmüş olup, Vodafone tarafından henüz konuyla ilgili herhangi bir açıklama yapılmamıştır.

Diğer taraftan AGCM 29 Ocak 2009 tarihinde TIM şirketine 2.5G/3G/Wi-Fi tarife paketleri kapsamında 300 bin Avroluk bir ceza daha uygulamıştır. Söz konusu cezanın uygulama gerekçesi olarak da kullanıcıların belirli limitler geçildikten sonra artan ücretlerle karşılaşması ve bundan bazı kullanıcıların haberdar edilmemesi gösterilmiştir. Ayrıca, yapılan açıklamada kullanıcıların limitlerini hangi ölçüde kullandıkları ve limit aşımıyla ilgili bir bilgilendirme/uyarı sisteminin bulunmadığı da vurgulanmıştır.

Yeni Nesil Erişim- Bina İçi Kabloların Döşenmesi

12 Şubat 2009 tarihinde CMT, bina içi kablolarla erişim sağlanmasına ilişkin olarak simetrik yükümlülükler getirilmesine karar vermiştir. Söz konusu erişim yükümlülüğünün muhatabı etkin piyasa gücüne sahip işletmeci olup olmadığına bakılmaksızın bina içine optik fiber döşeyen ilk işletmeci olacaktır.

Bu tür bir erişim binaların içinde ya da dışındaki terminal kutularda makul fiyatlarla gerçekleştirilecektir. Burada makul fiyatla kastedilen, fiyatların aşırı olmaması ve aynı zamanda bina içi kabloları döşeyen ilk işletmeciye rekabet dezavantajı oluşturmayacak seviyede olmasıdır. Bu bağlamda fiyatlar; bağlantı başına değişken bir ücreti ve buna ek olarak paylaşımın maliyetlerini karşılamak üzere bir sabit ücreti ve ilk bina içi kablo döşeme maliyetinin belirli bir payını da içerebilecektir.

Çok Hızlı Fiber Optik Genişbant Hizmeti

22 Ocak 2009 tarihinde İspanya düzenleyici kurumu CMT, 4 ve 5 numaralı piyasalara ilişkin son kararını açıklamıştır. Söz konusu karar uyarınca anılan piyasalara ilişkin olarak aşağıdaki tabloda yer verilen yükümlülükler getirilmiştir.

Tablo: 4 ve 5 Numaralı Piyasalar için Getirilen Yükümlülükler

	Yükümlülükler (Bakır)	Yükümlülükler (Fiber)
Piyasa 4 (sabit toptan altyapı erişimi)	<ul style="list-style-type: none">- Yerel ağ ve alt yerel ağın paylaşımına açılması- Kamusal ve özel alanda pasif altyapıya erişim (kablo kanalları, direkler vb.)- Birden fazla standarda dayanan (hem tarihi hem de cari maliyet muhasebesi bazında) maliyet esaslılık (uzun dönem artan maliyete (LRIC) geçiş öngörülmektedir.)	<ul style="list-style-type: none">- Fiberin ayrıştırılması yükümlülüğü söz konusu değildir.- Aşağıda yer verilen durumlarda atıl fibere erişim yükümlülüğü söz konusudur:<ul style="list-style-type: none">☐ Sadece pasif altyapıya erişimin teknik olarak mümkün olmaması ve,☐ Erişimin koşulları hususunda tarafların anlaşması durumunda.
Piyasa 5 (Genişbant erişim)	<p>Hem xDSL hem de FTTX hizmetleri (30Mbps'ye kadar) için yeni Ethernet tabanlı veri akış erişim ürünü sunulması</p> <p>Yeni Ethernet tabanlı veri akış erişimi ürünü için yeni nesil erişime ilişkin bir risk primini de içeren maliyet bazlı ücretler.</p>	

Genişbant erişim piyasasına ilişkin olarak CMT, yerleşik işletmeci Telefonica'nın, rakiplerine toptan erişim sağlamaksızın, çok hızlı fiber optik genişbant hizmeti sunmasına olanak sağlayan yeni telekomünikasyon düzenlemelerini onaylamıştır. Yeni kurallar uyarınca Telefonica; 30 Mbps veya daha az hız gerektiren internet hizmetleri için diğer hizmet sağlayıcılara toptan erişim sağlamakla yükümlü olmakla birlikte, 30 Mbps'den yüksek hızlar için yükümlü kılınmamıştır. Düzenleyici kurum, 30Mbps hızın yukarısındaki hizmetler için Telefonica'ya yükümlülük getirilmemesine ilişkin olarak yükümlülük getirmenin yatırımları ve yenilikçi hizmetleri olumsuz etkileyeceğini gerekçe

göstermiştir. Bu arada rekabetçi işletmecilerin, tercih etmeleri halinde, kendi şebekelerini kurmalarının kolaylaştırılmasını teminen, Telefonica, kablo kanalları gibi şebeke altyapısı unsurlarına erişim sağlamakla da yükümlü kılınmıştır.

Yeni düzenlemelerin ilan edilmesi, Telefonica'nın Ekim 2008'de eve kadar fiber (Fiber to the Home, FTTH) hizmetini sunmaya başlamasının bloke olması ve bir aydan daha az bir süre sonra anılan hizmetin sunulmasına izin verilmesi de dahil, konuya ilişkin olarak CMT'nin birçok defa pozisyon değiştirmiş olduğu ve aylar süren belirsizliği ortadan kaldırmıştır.

450–470 MHz Frekans Bandını RNT aldı

Rede Nacional de Telecomunicacoes (RNT) 2008 yılı Ekim ayında kazandığı 450–470 MHz frekans ihalesine göre, ilgili bandı resmi olarak almıştır. RNT 40 milyon Avro yatırım yapmayı planlamakta ve faaliyetlerine 2009 yılının sonunda başlamayı hedeflemektedir. İlk hedef 300.000 abonenin yakalanmasıdır. Portekiz mobil pazarının sahip olduğu %120 penetrasyon oranıyla hayli rekabetçi bir yapıya sahip olduğu söylenebilir. Pazarda hâlihazırda üç işletmecinin faaliyet gösterdiği görülmektedir. Bunlar Portekiz Telekom'un mobil işletmecisi TMN, Vodafone Portekiz ve Sonaecom'un mobil işletmecisi Optimus'tur. Sektörde ayrıca posta işletmecisi CTT ve genişbant internet işletmecisi Zon Multimedia gibi birkaç sanal mobil operatör de faaliyet göstermektedir. Diğer mevcut işletmeciler GSM teknolojisini kullanırken, RNT şirketi pazarda CDMA temelli iletişim şebekesine sahip tek işletmecidir. Bu da pazarda birtakım problemlere yol açmaktadır. Ayrıca GSM temelli el terminalleri daha popüler olduğu için, ölçek ekonomileri sonucunda GSM destekli cihazların pazarda daha ucuz olması sonucunu doğurmaktadır. CDMA temelli el cihazları ise daha pahalıdır. RNT'nin pazardaki temel hedefi CDMA450 şebekesi ile mobil internet pazarında faaliyet göstermektir. Ancak daha yüksek frekans kullanan UMTS teknolojisine göre, 450 MHz'de işlem göreceği olan

CDMA teknolojisinin kurulum ve işletim maliyetlerinin daha düşük olacağı söylenebilmektedir.

Portekiz Telekom'un mobil işletmecisi TMN şirketi, 2008 yılı üçüncü çeyrek gelirlerinin %20,8'inin veri gelirlerinden oluştuğunu ifade etmektedir. Bu oran 2007 yılı üçüncü çeyreğinde %15,8'di. Sonaecom'un mobil işletmecisi Optimus ise veri gelirlerinin toplam gelirleri içindeki payını %18,2'den %22,7'ye çıkarmıştır. Vodafone'un veri gelirleri ise açıklanmamıştır.

Portekiz düzenleyici kurumu ANACOM'un bildirdiğine göre, nüfusu baz alarak en yüksek 3G kapsamı %81 ile Optimus tarafından sağlanmıştır.

Sonaecom'un UMTS Frekansı Kullanım Hakkının İptali

Portekiz düzenleyici kurumu ANACOM, 1900–1905 MHz frekans bandı arasındaki 5 MHz'lik UMTS TDD frekans bandının Sonaecom şirketi tarafından alınan kullanım hakkını 4 Şubat 2009 tarihinde alınan bir kararla iptal etmiştir.

İSVEÇ

İşletmecilerin 2008 Yılı 4 Üncü Çeyrek Sonuçları Açıklandı

2008 Şubat ayının ikinci haftasında, Avrupa'da güçlü duruşları ile üç İskandinav işletmecisi, Reuters tarafından beklenenden daha iyi olarak tanımlanan 2008'in 4 üncü çeyreğinin sonuçlarını ilan etti. İskandinavya'nın yerleşik işletmecileri Telenor ve TeliaSonera'nın 2008'in 4'üncü çeyreğindeki karları beklenenden daha yüksek açıklanmıştır. Telenor'un vergi öncesi karı, değer kaybı ve amortismanı (EBIDTA) üç aylık sürede 7.72 milyar NOK (1.15 milyar Dolar)'a ulaşmış olup ileriye yönelik tahmin 7,69 milyar NOK'tur. TeliaSonera'nın beklediği EBITDA, beklenen 7.98 milyar SEK'ten, 8.27 milyar SEK (1.02 milyon Dolar)'a ulaşmıştır. Tele2, üç ay için 2.17 milyar (270 milyon Dolar) EBITDA değerini tutturmuştur.

Tablo: 2008 4'üncü çeyreği Mali Sonuçlar

	Gelir	Q-o-Q Büyüme	Y-o-Y Büyüme	EBITDA	Q-o-Q Büyüme	Y-o-Y Büyüme
Telenor (NOK mn)	26,364	%10.8	%11.7	7,717	%5.1	%6.5
TeliaSonera (SEK mn)	28,096	%8.8	%12.7	7,965	%-8.4	%14.9

Bildirilen sonuçları ile Telenor, 2009 için sermaye harcamalarının %20'den %16-17'ye düşürüleceğini doğrulamıştır. Norveç firması, verimlilik düzeyini arttırmaya ve masrafları azaltmaya odaklanmasını yinelemiş ancak bu önlemlerin sürdürülen güçlü mali sonuçlara götürmesinin beklendiğini ilave etmiştir.

TeliaSonera, ekonomik krizin, telekomünikasyon pazarındaki kullanım seviyesinde henüz göze çarpan bir etki yapmadığını belirtmiştir. Telekomünikasyon hizmetleri, iş ve günlük yaşamla tamamen bütünleşmiş olduğundan, ekonomide önemli küçülme gerçekleşmesine rağmen, kullanım seviyesinin ekonomik değişime oldukça dirençli olması beklenmektedir. TeliaSonera, Ocak 2009'da bazı pazarlarda beklenen büyümeden daha yavaş büyüme yaşandığının altını çizmiştir.

Telenet ve Mobistar Anlaşmayı Uzattı

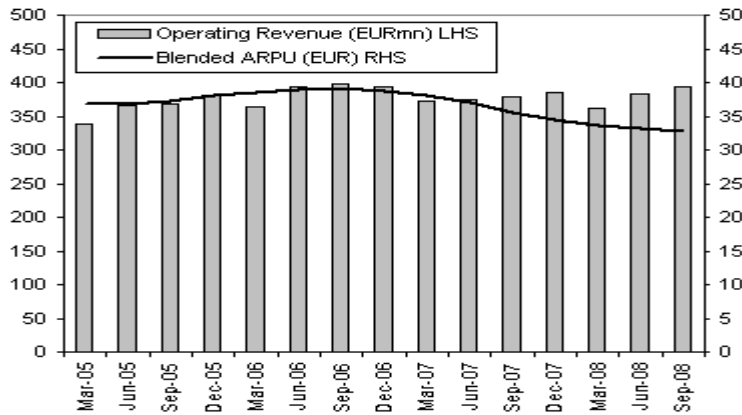
Belçika'nın önde gelen kablo işletmecisi Telenet ve ülkenin ikinci büyük mobil işletmecisi Mobistar aralarındaki işbirliğini önümüzdeki üç yıl için uzatmıştır. İki şirket, yerleşik sabit hat işletmecisi olan Belgacom'un rakibidir. Yeni anlaşma ile; Telenet kendi mobil anahtarlama şebekesini geliştirecek ve tam bir sanal mobil şebeke işletmecisi (Mobile Virtual Network Operator- MVNO) olabilmek için altyapı ile ilgili olarak Mobistar'la işbirliği içerisinde olacaktır. Bu arada, omurgaya bağlanmak için Telenet'in Flanders fiber ağı kullanımını da Mobistar'a verilecektir.

Telenet'in MVNO hizmetine başlaması dörtlü oyun paketleri sunmasına imkan tanıyacaktır. Kablo işletmecisi, şimdiden üçlü oyunda Belgacom'un önündedir. Eylül 2008'in sonunda, Telenet, toplam 958bin genişbant müşterisinin dışında, birleşik genişbant, sabit hat telefon ve kablo TV paketlerinden birine kayıtlı 373bin kayıtlı müşterisi bulunmaktadır.

Belgacom, toplam genişbant abone sayısı bakımından daha iyi bir performans göstermesine rağmen, üçlü oyun sahasında; Telenet'in daha güçlü bir performansa sahip olması, kabloTV işletmeciliği avantajından kaynaklanmaktadır. Telenet, şimdiden ödemeli TV yerleşik bir oyuncu olmuştur. Telenet, genişbant hizmetinde süregelen ARPU seviyelerinde Belgacom'dan daha başarılı olmuştur. Dörtlü oyun paketlerinde katma mobil hizmetlerinin kullanılması, Telenet'in pozisyonunu kuvvetlendirecek ve ARPU seviyelerini destekleyici olacaktır.

Mobilstar için fiber ağa erişimin avantajı, muhtemelen gider tasarrufu sağlayacak ve etkinliği artıracaktır. Mevcut mali ortamda birçok telecom işletmecisi müşterilerinin harcamalarındaki düşüş eğilimi ve bu gelirler üzerindeki beklenen etkisi ile başa çıkmak için bu iki stratejiye odaklanmıştır.

Şekil: Mobistar Gelirleri ve ARPU 2005-08

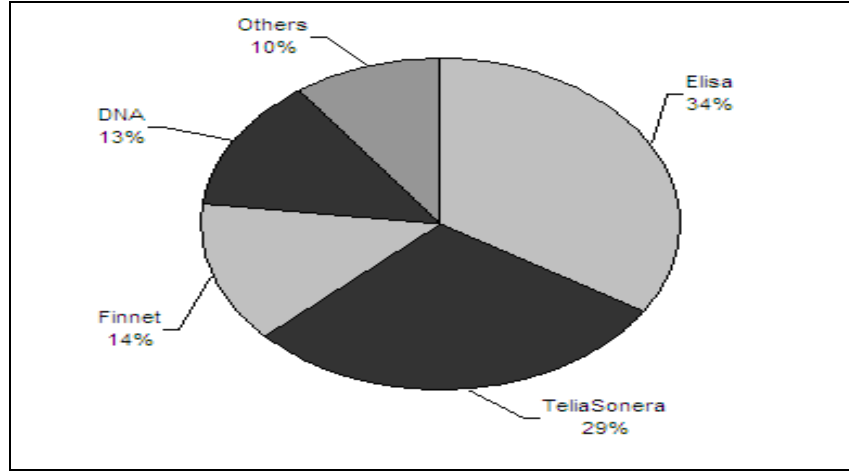

Avrupa Komisyonu Serbestleşme Konusunda Dikkatli

Avrupa Komisyonu, Finlandiya'nın telekom düzenleyici kurumu olan Ficora'nın, etkin rekabetin olduğu kabul edilen ülkenin bazı bölgelerinde, genişbant toptan erişim piyasasındaki düzenlemeleri kaldırılması yönündeki planları ile ilgili olarak çok ciddi kaygılarının olduğunu belirtmiştir. Bir karar vermek için 05 Mart 2009 tarihine kadar bir süreye sahip olan Avrupa Komisyonu, Ficora'dan bu plana ilişkin daha detaylandırılmış bir çalışma yapmasını istemiştir.

Şekil: İşletmecilerin Genişbant Piyasa Payları

Ficora'nın yapmak istediği şey, etkin rekabetin olduğu kabul edilen yerlerde genişbant erişim piyasası üzerindeki düzenlemeleri kaldırmaktır. Finlandiya sabit şebeke altyapısının çoğu, en büyük iştirakçileri TeliaSonera, Elisa ve Finnet olan birkaç şirketin elinde bulunmaktadır. Çoğunlukla, alternatif hizmet sağlayıcılar, bu şirketlerin sahibi oldukları şebekelerden bir tanesi üzerinden hizmet verebilmektedir. Düzenleyici kurumun verdiği en son bilgilere göre, kablo alt yapı sağlayıcılarının toplam genişbant piyasasındaki payları, ADSL %76 iken, %12 seviyesinde bulunmaktadır. Aynı zamanda, perakende seviyede genişbant piyasasında ise Elisa %34, TeliaSonera %29 ve Finnet

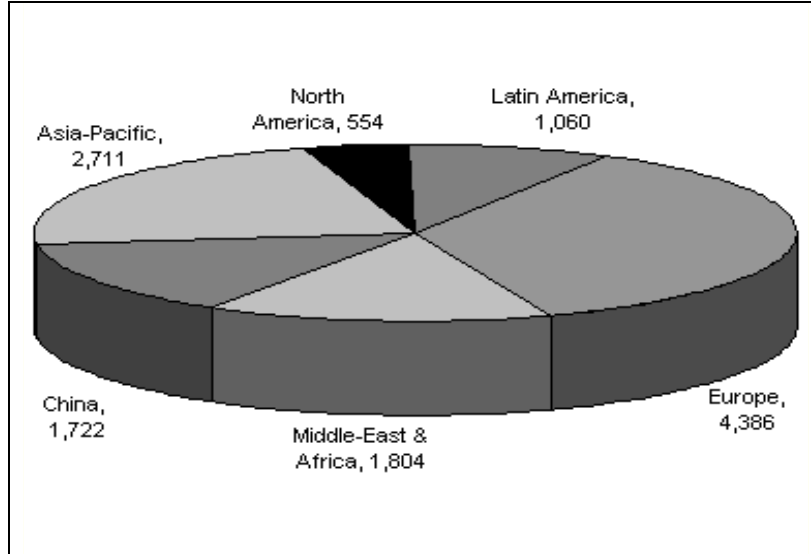
%14 piyasa oranlarına sahiptir. Ancak, Ficora şu anda yerleşik işletmecilerin, nüfus yoğunluğunun daha fazla olduğu alanların bir kısmında etkin piyasa gücü pozisyonunu kaybettiklerine inanmaktadır ve bu nedenle bu işletmeciler üzerindeki erişim yükümlülüklerinin kaldırılması gerektiğini düşünmektedir.

Avrupa Komisyonu, deregülasyonun yerleşik işletmecilere etkin piyasa gücünü tekrar geri vereceği konusunda endişelenmekte ve bu durumun küçük işletmecilerin rekabet edebilmelerini zorlaştırdığını düşünmektedir.

Nokia Akıllı Telefonlara Odaklanıyor.

Cep telefonunda hem Batı Avrupa ve hem de dünyada piyasa lideri olan Nokia, kendi mobil uygulamaları mağazasını faaliyete geçirmek için Mobil Dünya Kongresinden faydalanmayı planlamaktadır. Bu mağaza, akıllı cep telefonlarında Symbian işletim sistemi (OS) ile kullanılmak için tasarlanmış mikro program satışları ve dağıtım için bir merkez olarak düşünülmektedir.

Bölge Bazında Nokia'nın Net Satışları (milyon Avro)

Uygulama mağazasının faaliyete geçmesinde, Nokia, Apple'ın izlediği yolu takip etmiştir. Apple ise zaten iPod Touch ve iPhone için yeni programlar sunan kendi mağazasını hizmete sunmuştu. Nokia aynı zamanda, cep telefonu piyasasındaki çöküşün artmasından dolayı yeni gelirler bulmak amacı ile bazı cep telefonu üreticileri arasındaki genel eğilimi de takip etmektedir. Örnek olarak Nokia, cep telefonu satışlarını tamamlaması bakımından, aynı zamanda müzik indirme piyasasındaki paydan hak sahibi olmak için, 2008 yılında cep telefonu üreticilerinin faaliyete geçirdiklerine benzer, kendi müzik mağazasını açmıştır. Nokia'nın mobil uygulama mağazası, tahminen uygulama geliştiricileri ve şirket arasında bir gelir paylaşımı çizelgesini içermektedir. Tüketici tarafından talep edilen uygulamaların kolay bulunabilir olması akıllı telefonların daha çekici olmalarına yardımcı olmaktadır, eğer Nokia'nın kendisi örnek verilecek olursa, ekonomik durgunluk nedeni ile düşen satışlara rağmen, cep telefonunun içerisinde uygulama sitesine doğrudan bir yol bağlantısının olması, kurma ve satın alma süreçlerinin kolay oluşturulması gibi nedenlerle Nokia'nın piyasadaki payını artırmaya yardımcı olduğu görülebilir.

Reuters, Finlandiya ve İsveç hükümetleri tarafından Avrupa Komisyonuna gönderilen ve akıllı telefonların olası daha yüksek vergi oranlarına karşı olduklarını belirttikleri bir mektubu haber vermektedir. Aralık 2008 de, Avrupa Komisyonundan, %14 e kadar ithalat vergisinin bahis edildiği bir kategoride, içerisinde GPS alıcısı, mobil TV gibi kabiliyetleri bulunan belirli yüksek teknoloji telefonların hareketlerine bakılarak, bazı akıllı cep telefonlarına gümrük vergisi yüklemek için bir öneri sunması beklenmekte olduğu rapor edilmişti.

Finlandiya ve İsveç, Nokia ve Ericsson'un bu sorunlarıyla kendi ülkelerinin firmaları olması nedeni ile özellikle ilgilenmişlerdir. Cep telefonlarına yönelik bu hareketin, Nokia ve Sony Ericsson gibi Avrupa Birliği temelli tedarikçilere yarar sağlayabileceği tartışılmıştır. Ancak, Reuters'in haber olarak verdiği mektupta, Finlandiya ve İsveç hükümet yetkilileri, daha yüksek vergi, artı diğer ülkelerin misilleme önlem alma olasılığı Avrupa Birliğinden diğer piyasalara yapılacak ihracatı etkileyebileceğini ve bunun da

küresel tedarik zinciri problemlerini artıracaklarını belirtmişlerdir. Ayrıca yüksek vergilerin, tüm mobil üreticileri kötü bir şekilde etkilemesine ve baştan aşağı tüm mobil telefonlar üzerindeki tarifeleri artırma etkisine sahip olabileceğine inanılmaktadır. Hem Nokia'nın ve hem de Ericsson'un yeni vergi oranlarına karşı oldukları bilinmektedir.

Bu hareket mobil TV'nin ilerlemesinde, Avrupa Birliği'nin planlarının tersine görünmektedir. Yüksek vergiler, mobil TV kabiliyetine sahip cep telefonlarını hedef aldığı için, bu teknolojinin yayılmasına karşı kötü bir etki oluşturma olasılığına sahip görünmektedir bununla birlikte Avrupa Komisyonu mobil TV'nin ilerlemesini istediğini söylemektedir.

YUNANİSTAN

Mobil ve Genişbant Abonelerinde Büyüme Devam Ediyor

Yunanistan'da cep telefonu aboneleri 2008 yılının ilk dokuz ayında % 11.4 artarak, önceki iki çeyrek dönemden daha yüksek (%4.5) büyüme oranı göstermiştir. Eylül sonunda mobil penetrasyon yaklaşık %162'ye ulaşmıştır. Yunanistan'da, cep telefonu müşteri tabanında çok sayıda aktif olmayan abonenin bulunduğunu, bunların dikkate alınması halinde bu penetrasyon oranının önemli ölçüde düşeceğini unutmamak gerekir. Yunanistan mobil pazarında görülen son gelişmenin büyük bölümü, çok sayıda ön ödemeli abone kazanan, piyasa lideri Cosmote'un etkisiyle gerçekleşmiştir.

Yunanistan'da 2008 yılı sonunda yaklaşık 18 milyonluk bir pazar öngörülmekte ve gelecek 5 yılda doyum noktasına kadar yavaş gelişecek bir pazar modeli tahmin edilmektedir. Bu arada, ülkenin üç mobil operatörünün 2008 yılı ikinci ve üçüncü çeyreği boyunca yükselen ARPU değerlerine göre 3G hizmetlerinin çoğalmasının mobil ARPU düzeyleri üzerinde etkisi bulunmaktadır. Yunanistan'da 2008 yılı sonunda %65'lik artışla 1.6 milyon civarında genişbant bağlantısına ulaşılmış ve genişbant penetrasyon oranı yaklaşık %15 artış göstermiştir. Sektörde rekabetin gelişmesi ve yaygınlaşmasının

yanında YAPA uygulamalarının gelişmesi nedeniyle de bu etkileyici genişbant büyüme oranının yaşandığı düşünülmektedir. Yunanistan telekomünikasyon düzenleyicisi tarafından yayınlanan son verilere göre, Yunanistan genişbant bağlantılarının %20'si YAPA kullanan alternatif operatörün sağladığı ADSL hatlardan oluşmuştur.

Yunanistan'ın; %3.3 olan 2008 GSYH büyümesinin 2009 yılında % 2.6 olacağını tahmin edilmektedir. Yunanistan'ın ülke riski puanının son güncellemede düşmüş olması, daha ziyade küresel kredi kırılganlığının gerçekte düşünüldüğünden daha derin ve uzun sürecek etkilerinin yansımaları sonucudur.